

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันอาชญากรรมหลาย ๆ ประเภทที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ มีทั้งอาชญากรรมที่มีความรุนแรง และไม่รุนแรง และเป็นอาชญากรรมทั้งที่มีเหยื่ออาชญากรรม (Crime Victim) และอาชญากรรมที่ไม่มีเหยื่ออาชญากรรม (Victimless Crime) และในขณะเดียวกัน อาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นบางครั้ง เป็นอาชญากรรมที่จะต้องมีการทดแทนค่าเสียหาย หรือเยียวยาความเสียหายให้กับเหยื่ออาชญากรรม (Crime Victim) หรือผู้เสียหายโดยอาชญากรหรือผู้กระทำความผิดด้วย

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยนั้น ในกรณีที่การกระทำความผิดเป็นผลทำให้ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนหรือได้รับการเยียวยาสำหรับความเสียหาย ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องเอาจากผู้กระทำความผิดได้ โดยการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ซึ่งผู้เสียหายอาจได้รับการเยียวยาบ้าง ไม่ได้รับการเยียวยาบ้างแล้วแต่ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กระทำความผิด ตลอดจนความเป็นไปได้ในการบังคับคดีแพ่งของผู้เสียหาย

แต่อย่างไรก็ดี ในการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคดีอาญาดังกล่าวข้างต้น มีปัญหาและข้อบกพร่องอยู่หลายประการ ที่ทำให้ผู้เสียหายอาจไม่ได้รับการเยียวยาตามความประสงค์ของกฎหมาย เช่น การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาโดยผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องเองนั้น จะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากเพราะจะต้องเสียค่าธรรมเนียมซึ่งคิดจากทุนทรัพย์ในคดีที่ฟ้อง ถ้าความเสียหายมากค่าใช้จ่ายก็สูงขึ้นด้วย การพิจารณาคดีแพ่งก็ซับซ้อนมีขั้นตอนมากมาย ในคดีส่วนแพ่งศาลมักจะรอผลการพิจารณาของศาลในส่วนอาญาเสียก่อน เพราะการพิพากษาคดีส่วนแพ่งในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต้องถือข้อเท็จจริง ตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาและหากเป็นกรณีที่พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดี พนักงานอัยการมีอำนาจเพียง เรียกทรัพย์หรือราคาทรัพย์ที่ผู้เสียหายเสียไปในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์บางประเภทแทนผู้เสียหายได้เท่านั้นค่าทดแทนที่ผู้เสียหายควรได้รับนั้น พนักงานอัยการไม่มีอำนาจและที่สำคัญอาชญากรหรือผู้กระทำความผิด

ส่วนมากจะ เป็นบุคคลซึ่ง ไม่อยู่ในฐานะที่จะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้ ซึ่งกรณีดังกล่าว จะทำให้การบังคับคดีในส่วนแบ่ง ไม่อาจกระทำได้

ดังนั้น ในฐานะที่รัฐมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรม ในเมื่อรัฐไม่สามารถ ให้ความคุ้มครองพลเมืองของตนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมนั้นได้ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในเรื่องรัฐสวัสดิการ (State Welfare) ในที่สุด รวมทั้งเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยา ความเสียหายนั้นอย่างเต็มที่ และโดยที่การดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญามีข้อบกพร่อง ดังกล่าวมาข้างต้น รัฐจึงควรต้องรับภาระ ในการชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวนี้ให้แก่ผู้เสียหาย สำหรับในความผิดบางประเภท ซึ่งโดยพื้นฐานแล้วกรณีที่จะ ได้รับการทดแทนดังกล่าว น่าจะ เป็น ความเสียหายจากการกระทำผิดที่รุนแรง ซึ่งเป็นผลให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่ชีวิตหรือ ร่างกาย ทั้งนี้โดยไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะ เรียกร้องให้ผู้กระทำความผิดรับผิดชอบต่อตน ตามวิถีทางกฎหมายอีกส่วนหนึ่งด้วย เช่นเดียวกับในนานาอารยประเทศที่มีกฎหมายว่าด้วยการ ทดแทนค่าเสียหายให้แก่เหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐดังกล่าวนี้

2. วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงระบบและลักษณะของการทดแทนค่าเสียหายให้แก่เหยื่ออาชญากรรม โดยรัฐ
2. เพื่อศึกษาถึงกฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทดแทนค่าเสียหายให้แก่เหยื่ออาชญากรรม รวมทั้งข้อบกพร่องของกฎหมายดังกล่าว
3. เพื่อศึกษาถึงลักษณะของรัฐสวัสดิการ
4. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการที่รัฐจะ เข้ามาดำเนินการเกี่ยวกับการทดแทนค่าเสียหายให้แก่เหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ

3. ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ในการศึกษาและวิจัยนี้ จะเป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้าจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในรูปแบบของตำรา

กฎหมาย บทความทางนิติศาสตร์ และอาชญาวิทยา ตัวบทกฎหมายรวมทั้งคำพิพากษาของศาล ซึ่ง เอกสารทั้งหมดนี้จะ ได้นำมาประมวลเป็นข้อมูลและหาข้อสรุปตลอดจนเสนอแนะแนวทางที่ควร จะ เป็นต่อไป

ในการศึกษาและวิจัยนี้ ได้แบ่งโครงสร้างการศึกษาออกเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 เป็นการศึกษาถึงความหมายและความเกี่ยวพันระหว่างอาชญากรรม และ เหยื่ออาชญากรรมลักษณะและประ เภทของอาชญากรรม แนวความคิดและความหมายของเหยื่อ อาชญากรรม ประเภทของการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เหยื่ออาชญากรรม ตลอดจนข้อบกพร่อง ของการชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายโดยผู้กระ ทำความผิด โดยวิธีการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้อง เนื่องกับคดีอาญา

บทที่ 2 เป็นการศึกษาถึงแนวความคิดและ ระบบของการทดแทนค่าเสียหายแก่เหยื่อ อาชญากรรมโดยรัฐ รวมทั้งศึกษาถึงแหล่ง เงินทุนที่จะ ใช้ในการทดแทนค่าเสียหายดังกล่าวตลอด จนอุปสรรคและปัญหาและ ข้อคัดค้านและ ข้อเสนอแนะ

บทที่ 3 เป็นการศึกษาถึง เงื่อนไขและ วิธีการเกี่ยวกับการจ่ายค่าทดแทนให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญาหรือ เหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ ทั้งนี้โดยการนำเอากฎหมายต่างประเทศว่าด้วย การทดแทนค่าเสียหายให้แก่เหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐมาศึกษาเปรียบเทียบรวมทั้งศึกษาถึง โครงการช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมโดยวิธีอื่น ๆ ของทั้งต่างประเทศและประเทศไทยอีกด้วย

บทที่ 4 เป็นการศึกษาถึงความเหมาะสมในการนำเอาแนวคิดเรื่องการทดแทนค่าเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรมมาใช้ในประเทศไทย

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยวิธีการทางกฎหมาย และนอกจากนี้ยังได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยวิธีการทางอาชญาวิทยา และสังคมวิทยาควบคู่ กันไปอีกด้วย

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงลักษณะ และ วิธีการเยียวยาให้แก่เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย
2. ทราบถึงแนวคิด ระบบและลักษณะ ของการทดแทนค่าเสียหายให้แก่เหยื่อ

อาชญากรรม

3. ทราบถึงลักษณะของการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนปัญหาและข้อบกพร่องของการดำเนินคดีดังกล่าว
4. ทราบถึงความหมายและลักษณะของรัฐสวัสดิการ
5. จะเป็นการกระตุ้นให้นักกฎหมายหันมาสนใจปัญหานี้อย่างจริงจัง เพื่อเป็นแรงผลักดันให้มีการออกกฎหมายพิเศษในเรื่องนี้ต่อไป
6. ทราบถึงแนวทางในการที่รัฐจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่ออาชญากรรม โดยการจ่ายค่าทดแทนดังกล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย